

Station Narva uued esinejad teada

● 8.–11. septembrini toimuv Station Narva festival avalikustas uued esinejad. 9. ja 10. septembril Kreenholmi kvartalis esitatavas muusikaprogrammis astuvad üles Bert on Beats, margiela, Meisterjaan, SUVE, PTF1987 ja IVI. Esinejana kuulutati välja ka Soome akordionist Kimmo Pohjonen (pildil).

Bert on Beats ehk Bert Prikenfeldt toob piirilinna oma tumeda techno ja filmiliku laenguga autorielektroonika. Esimest korda jätab ta kõrvale arvutid ja plaadimängijad ning toob lavale modulaarsüntesaatorid, trummimasinaid ja muu analoogtehnikat, andes inimese ja masina võitlusega aimu, mida uut võib oodata tema sügisel ilmuvalt albumilt «Seitse».

Narvas laval balleti «Flesh» uuslavastus

● Septembri avanädalavahetusel toimuvatel Narva ooperipäevadel esitletakse Eesti–Soome balletiartistide koostöös loodud uuslavastust «Flesh». Lavastajate, Eesti Rahvusballeti esitantsija Jevgeni Gribi ning praegu Soomes vabakutselise balletiartistina tegutseda Jack Trayleni sõnul käsitleb uus ballett keha ja hinge koostööd.

«Puudutus on kogemus ning tunda tähendab elada. Tantsu keel on universaalne ja võimaldab edasi anda mõtteid väga erinevatest emakeeltest. «Flesh» on ühtviisi nii Eesti kui ka meie põhjamaaliste balletilavade uudis, loodud siin- ja sealpool Soome lahte,» ütleb lavastaja Jevgeni Grib.

Sotsiaalse disaini päevad kunstiakadeemias

● 8. ja 9. septembril arutatakse Eesti Kunstiakadeemias, millist poliitilist mõju saavad avaldada disainerid. Sotsiaalse disaini päevadel kohtuvad EKAs 22 valdkonna professionaali, et arutada küsimusi, miks on disain sotsiaalne praktika, millist poliitilist mõju omavad disainerid ja kuidas mõista sotsiaalseid muutusi disainitehnikate abil.

Disaini piirid laienevad ühiskonnas kiiresti. Viimastel aastatel on praktika liikunud kaugemale esemeliste toodete ideest ja disaini peetakse üha enam keerukate probleemidega tegelemise tehnikate kogumiks. See-tõttu on vaja avada disaini rolle laimemates majanduslikes ja poliitilistes küsimustes. Aruteludel osalevad kogenud kolleegid üle Euroopa.

Näitus uurib meid mõjutavaid algoritme

● Reedel avas kunstnik Taavi Suisalu EKKMis isikunäituse «Tähelepanufiguurid», mis keskendub masinate kujutlusvõimele, tähelepanumajandusele ja inimese enesekuvandi muutumisele tänapäeva infoühiskonnas. Kunstnik võtab näitusele vaatluste alla, milliste vahenditega meie tähelepanu hõivatakse ning kuidas luuakse visioone tegelikkusest. Küsides, kuhu jõuame inimkonnana, kui algoritmide me eest kujutluspilte loovad ja otsuseid langetavad, paneb Suisalu mõtlema inimese rollile tuleviku maailmas. Teda huvitab, kuidas muutub tehisintellekti ajastul inimese eneseteadlikkus ja kuidas luuakse enesekuvandit.

Tero Saarinen: miks lamestub inimene ekraaniks?

EVA KÜBAR
kritik

INTERVJUU

Tero Saarineni etendus «Viimsi Artiumis»

30. augustil kaksiklavastuse «HZ I HUNT» esimene osa «HUNT»

1. septembril kaksiklavastuse «HZ I HUNT» teine osa «HZ»

● Tantsija keha vananemine muudab tantsulavastust oluliselt.

● Kuidas saab tantsija nahk kõnelema hakata?

● Miks soomlased tantsivad?

Homme Viimsi Artiumis lavale tuleb Tero Saarinen Company tantsulavastus «HUNT» tegeleb põletavate teemadega: kuidas säilitada infoühiskonnas, kus hullutavalt põnevaid väliseid stiimuleid tuleb peale 24/7, kontakt iseenda ja oma kehaga? Kuidas suhelda inimestega ekraani abita?

«HUNT» esietendus tegelikult juba 2002. aastal Veneetsia biennaalil, kus Tero Saarinen esitas seda soololavastusena. Eestis on seda versiooni esitatud ka Kanuti Gildi Saalis ning Jõhvi balletifestivalil. Homme tuleb aga esitamisele «HUNTi» remake, mis esietendus sel kevadel Helsingi uhiuues kaasaegse tantsu keskuses Tanssin Talos.

Lavastaja Tero Saarinen, kuidas te Stravinski «Kevadpühitsuse» leidsite ning mis inspireeris just sellele teosele koreograafiat looma?

Kui hakkasin oma soolot lavastama, siis ma tegelikult veel ei teadnud, et teen selle Stravinski muusikale. Minus oli lihtsalt mingi tunne ja intuiitiivne igatus teha soolo, mis käsitleks duaalsust kolmest aspektist. Esiteks maskuliinsus ja feminiinsus. Teiseks vana ja noor. Eriti tantsijate puhul on see ajaraam, milles saame tööd teha ja särelda, limiteeritud. Mul oli ka endal toona käsil n-ö «sureva luige» periood, kus ilu hakkab kaduma ja ühiskond ütleb, et oled tantsimiseks liiga vana. Samal ajal tundsin ise end tippvormis olevat, olin just saanud küpseks, et edasi anda oma sõnumit laval.

Kolmas aspekt «HUNTis» on meedia ja infovoog, millega oleme üle ujutatud. Lavastus tuli esimest korda välja 2000ndate algul, ajal, mil korraga pidi hakkama saama kogu tehnoloogia ja uuendustega. Ka seal on minu jaoks duaalsuse aspekt – kas me hakkame tantsijate ja inimestena unustama tarkust, mille oleme salvestanud oma kehasse? Stuudios töötades taipasin, et just see duaalsus, iidne teadmine ja keha ohverdamine on sisse kirjutatud Stravinski «Kevadpühitsusesse».

Te alustasite tantsimisega päris hilja, 16-aastaselt, nii et teie pu-

hul oli see ajaraam, mille sees särad, veel kitsam. Kui vana te olite, kui «HUNTi» tantsima hakkasite?

Ma olin siis ikka üle 40 ning minu kolleegid Soome Rahvusballetist valmistusid tegelikult pensionile minema. Päris absurdne olukord. Ning mina just hakkasin tundma, et minus on viimaks olemas see küpsus ja rahu, et sellist soolot esitada. Tantsisingi «HUNTi» 22 aastat 32 riigis ning kui ma lõpetasin, olin pea 50-aastane. Viimane etendus oli 2013 ja see oli «HUNTi» 100. aastapäev.

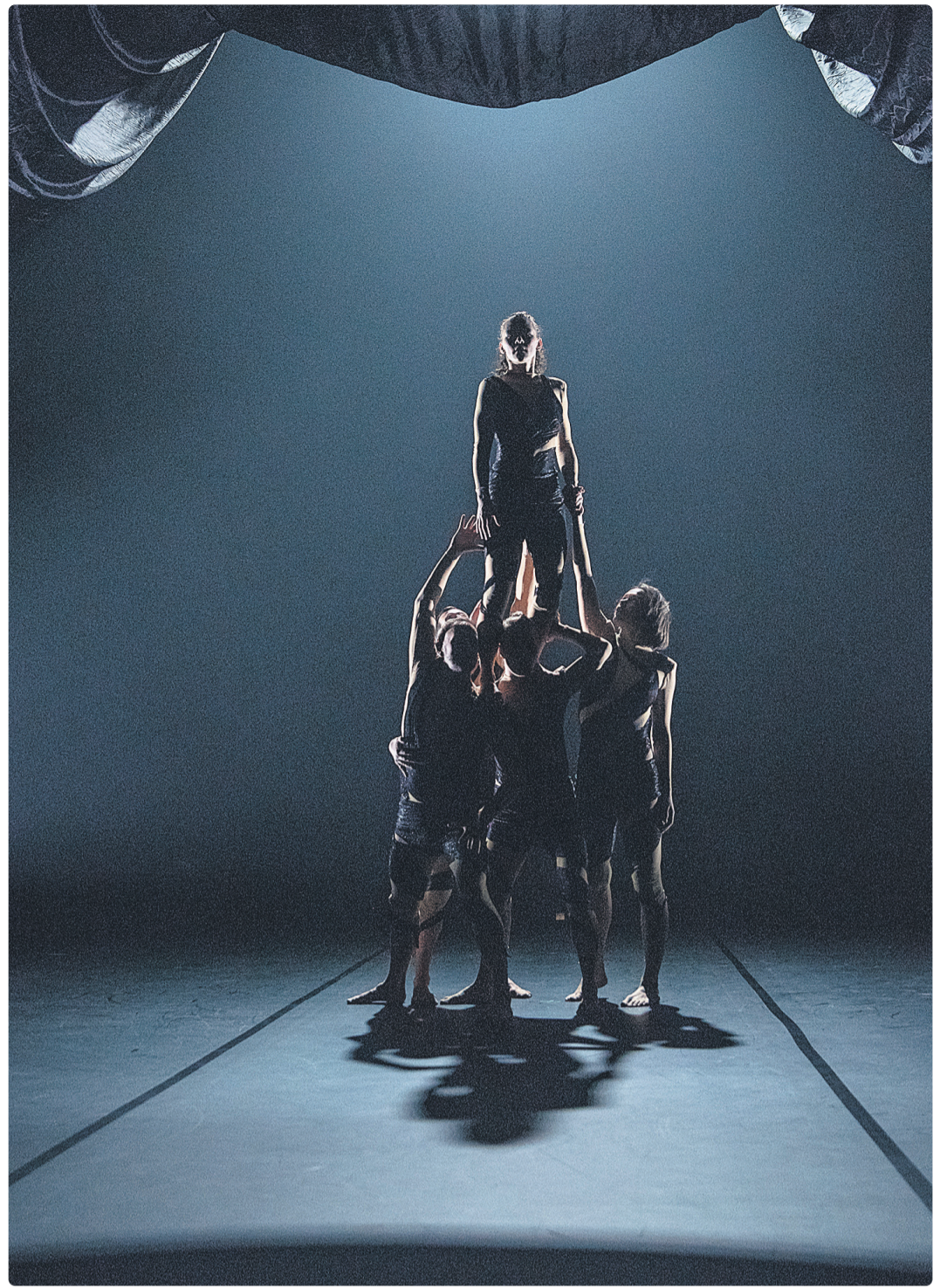
Kuidas teie keha selle aja jooksul muutus? Ning kas see tõttu muutus ka lavastus?

Loomulikult väljendus minu kehas toimuv vananemine ka lavastuses. Mingis mõttes muutus lavastus füüsilises mõttes aina rahulikumaks ja rahulikumaks. Mäletan, et andsin endale isegi oma peas ülesande, et eksperimenteerin, kui rahulikult suudan üldse seda lavastust tantsida. Aga samas teisalt, kuna see on ka üsna vägivaldne teos, siis dramaturgiline pinget ikka säilis.

Selle aasta märtsis ehk 20 aastat pärast «HUNTi» esietendust tõite teose uuesti lavale, aga mitte enam soolona, vaid kasutate tantsijatena Auri Aholat ja Atte Kilpineni. Miks otsustasite teose uuesti lavale tuua ja miks just nende tantsijatega?

Arvestades, et «HUNT» tegeleb nii kontrollimatu infovooga kui ka kehaga kontakti kaotamise teemadega, arvan, et see on praegu isegi aktuaalsem kui 20 aastat tagasi. Olukord on läinud veel hullumeelsemaks. Inimesi lollitatakse ja neil tekib mulje, et nad on kogu aeg ühendatud, aga tegelikult kaotavad nad selle käigus üha enam ühendust nii teiste inimeste, oma keha kui ka iidse tarkusega. Tundsin, et tahan uuele põlvkonnale seda teost näidata.

Samuti tahtsin kasutada kaht tantsijat, just nimelt meest ja naist, et näidata keha, vaimu ja vanuse teemat eri perspektiivist. Auri on juba pea 40 ja kannab oma kehas väga suurt tarkust; Atte on palju noorem, 20ndate keskel, aga kui ma nägin teda tantsimas, siis tundsin, et temas on peidus vana hing ja et tal on olemas võimekus selle töö jaoks. Ei pea olema alati uus töö. Kui ma nüüd fantaseerin, siis minu arvates on see tore mõte, et kord, kui ma olen juba lahkunud, siis «HUNTi» tehakse ikka edasi ja publik tuleb vaatama, et kes siis seda seekord tantsib ja kuidas.

Tero Saarineni lavastus «HZ». Fotol Natasha Lommi (tipus).

FOTO: KAI KUUSISTO

Tero Saarinen (1964)

- Soome tantsukunstnik ja koreograaf
- Tero Saarinen Company looja ja juht
- Paljude rahvusvaheliste preemiade laureaat

Mida tantsijad «HUNTile» lisasid?

See, et nad olid nõus olema kõrvaltvaatajad minu 20 aasta tagusele lavastusele, andis mulle võimaluse teost kaasaajastada ja panna küsimuse alla ka mõned minu toonased koreograafilised valikud. Atte ja Auri on väga erinevad ja meie koostöö oli nagu käepigistus – diskussioon, mis tõi ka palju uut lavastusse. Struktuur ja dramaturgia on küll samad, kuid küsimus on, kuidas tantsijad ennast sellesse lavastusse sisse panevad.

Atte Kilpinen tuleb täiesti uuest põlvkonnast, olles sündinud ajal, mil internet oli juba olemas. Kas on midagi spetsiifilist, mida just tema teosele juurde andis?

Ma arvan, et mõnes mõttes oli Atte energia aktiivsem. Ta on tantsijana ka tehnilisem ning tema mentaalsus on pulbitsev, energiline, vibreeriv ja nooruslik. Tema jaoks oli kohati raske rahuneda. Auri (Auri Ahola esituses näeb «HUNTi» ka homme Artiumis – toim) tei-

Tero Saarineni lavastus «HUNT». Fotol Tero Saarinen. FOTO: MARITA LIULIA

sest küljest on palju küpsem ja see, et ta on ka ema, tõi minu arvates sisse midagi erilist, mingi teise kihi, sageduse ja sügavuse.

Kui Stravinski «Kevadpühitsus» Pariisis 1913. aastal välja tuli, šokeeris see oma uudses vaatajad. Mis te arvate, kas tänapäeva tantsuteatris on üldse enam võimalik kedagi šokeerida?

Elu on piisavalt šokeeriv ja ma ei tunne, et oleks üldse vajadus kaasaegses tantsus šokeerida šokeerimise pärast. Pigem on minu eesmärk püstitada küsimusi ja tekitada dialoogi. Panna vaatajat analüüsima tema enda valikuid. Arvan, et meie sõnakeskse ühiskonnas pakub kaasaegne tants selleks suurepärase võimaluse. Tantsu abil saame ligi nende sagedustele ja aistingutele, mis jäävad ridade vahele. Sellist primaarset energiat laseme endal tänapäeval üha harvemini kogeda, sest sõnad võtavad üle, lihtsustavad asju. Inimeseks olemine hõlmab rohkem sagedusi.

«HUNT» esitab küsimuse, kas meie oleme uppumas. Kas me kaotame selle atraktiivse infohulga tõttu, mis meid ümbritseb, selle ande ja ilu, mida oma kehas me kanname?

Kui Stravinski «Kevadpühitsus» tantsis peategelane ennast riitusel surnuks, siis ma saan aru, et «HUNTis» upub ta ülepeakaela infovoogu?

«HUNT» esitab küsimuse, kas meie oleme uppumas. Kas me kaotame selle atraktiivse infohulga tõttu, mis meid ümbritseb, selle ande ja ilu, mida oma kehas me kanname? Me oleme ise enda kõige suuremad vaenlased, nii et «HUNT» räägib ka nartsissismist. Sellest, et me inimestena arvame, et oleme parimad, ja otsustame. Ka minu multimeediaartisti Marita Liulia kujundid nahal on väga suur osa lavastusest. Me muutume ise ekraanideks, nagu ka see kleit, mida ma kunagi oma soololavastuses kandsin, muutus ekraaniks. Küsimus on, kuidas on võimalik, et meie kolmetsümbriline ja mitmekihiline eksistents lames-
tub kaheümbriliseks ekraaniks.

Kuidas me saame põgeneda?

Seda peaks igaüks endalt küsima. Kas see tähendab siis seda, et need ekraanid mõneks ajaks kindlasti kindesta inimestega kokkusaamist ja rääkimist? Või on see vajadus olla loodusele lähedal? Peamine küsimus on selles, kuidas olla tundlikum. Infoühiskond paneb meid kapslitesse ja sunnib kaitsepositsiooni. Me ei luba endal tunnetada rohkemaid sagedusi, mis muudaksid meid ka teiste inimeste suhtes tolerantsemaks.

